

การพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย: I กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

The Development of Education Models for Parents of Young Children: A Case Study of Banwangbuasamakkiwittaya School, Kantharawichai District Mahasarakham Province

วรรณิษา หาคูณ¹
Vannisa Hakoon¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองของ
เด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 1-2 อายุ 3-6 ปี โรงเรียนบ้าน
วังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 18
คน เครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
2) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ ขั้นที่ 1) ศึกษา
ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2) การพัฒนา รูปแบบ ขั้นที่ 3) การให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ขั้นที่ 4) การ
ติดตามผล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
โดยการบรรยาย และใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่ามีรูปแบบในการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย มี 2 รูปแบบ คือ
รูปแบบ ที่ 1 การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน
ได้แก่ 1) สร้างแรงจูงใจ 2) การให้ความรู้ที่ถูกต้อง 3) ลงมือปฏิบัติ และ 4) การติดตามผล รูปแบบที่
2 การให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมเพื่อถอดบทเรียนจาก
การให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน 2) เตรียมการจัดอบรม 3) อบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง
4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจากการดำเนินการพบว่ามี ความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้ มีคะแนน
เฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5

คำสำคัญ: ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย รูปแบบการให้ความรู้ การเยี่ยมบ้าน การอบรม

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

This research aimed to study and develop education models for parents of young children. This model serves as a guide for parents of young children to adapt their parenting styles to be consistent with the environmental, social, and cultural contexts. The subjects were 18 parents of young children (K.1-K.2) aged 3 to 6 years old studying in the second semester of the academic year 2016 at Banwangbuasamakki-wittaya School, Kantharawichai District, Mahasarakham Province. A process of the model consisted of 4 phases; Stage 1: Studying basic Information, Stage 2: Development of model, Stage 3: Educating Parents, Stage 4: Following up. The instruments were interviews and satisfaction questionnaires. The qualitative data was analyzed through describing and content analysis. The quantitative data was analyzed using statistics.

The results showed that the care management model for patients with uncontrolled diabetes was composed of 2 main parts; 1) Individual /family education by home visit of 4 phases; 1) motivation, 2) to provide accurate knowledge, 3) actions and 4) following up. 2) large group education by training; of 4 phases; 1) conference to take lessons from educating parents, 2) prepare training, 3) workshops to educate parents and 4) educational exchange. The average of parents' satisfaction was 4.12 on the scale of 5.

Keywords: Parents of young children, education models, home visits, training

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญ ช่วงวัยหนึ่งของการเป็นพื้นฐานเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กในครอบครัว หากแต่เด็กได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องตามแนวทางที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีคุณภาพ และเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ครอบครัว คือ สถาบันทางสังคมแห่งแรกของเด็กปฐมวัย ที่ประกอบด้วยสมาชิก ในครอบครัวที่สำคัญ ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก บทบาท

หลักของครอบครัว คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น และอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยความรัก ความเข้าใจ รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยให้กับลูกหลาน นอกจากนี้พ่อแม่จะทำหน้าที่เป็นครูคนแรกของลูก เพื่อสร้างลูกให้เป็นคนดีของสังคม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปลอดภัย เด็กปฐมวัยที่อาศัยอยู่ในครอบครัว ที่มีหลักการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เหมาะสมจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กในทุกๆ ด้าน และส่งผลต่อศักยภาพของเด็กให้เติบโตสมวัย (สุทธิพรพรรณ อีร์พงษ์ และคณะ, 2559: 15) เด็กปฐมวัย แบ่งเป็นสองช่วงอายุ คือ เด็กอายุ 0-3 ปี และ 3-5 ปี ทั้งสองช่วงอายุนี้ครอบครัวต้องเป็นหลักในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการ ด้วยเหตุว่าเด็ก ทุก

คนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ให้มีชีวิต รอดปลอดภัย ได้รับการคุ้มครองป้องกันและได้รับการ พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการ สภา การศึกษา, 2556ก: 7) ผู้ปกครองสามารถติดตาม สังเกตพฤติกรรมพัฒนาการเด็ก ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ความสามารถด้านการเคลื่อนไหว ด้านการ ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา ด้านการเข้าใจ ภาษา ด้านการใช้ภาษา ด้านการช่วยเหลือตนเอง และสังคมของเด็กวัยต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึง พัฒนาการ แต่ละวัย และหาวิธีส่งเสริมพัฒนาการ ให้เด็กแต่ละด้าน การจัดสภาพแวดล้อมเหมาะสม เป็นสิ่งจำเป็นในการฝึกหรือส่งเสริมพัฒนาการ เด็กที่บ้าน เด็กจะเรียนรู้ และทำสิ่งต่าง ๆ ตาม ความสามารถในแต่ละวัยพร้อมที่จะพัฒนาต่อไป (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.: 18) จากการติดตามพัฒนาการของเด็กไทยพบว่า เด็กมีพัฒนาการล่าช้าทั้งทางด้านสติปัญญา การคิด การวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และการปรับตัว เนื่องจากขณะนี้ เด็กปฐมวัยได้ รับการสนับสนุนที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของ วัย ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้ปกครองยัง ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย การใช้สื่อเทคโนโลยีเลี้ยงดูเด็ก เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือโทรทัศน์ ก็มีผลสำคัญ ที่ทำให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากขึ้น (สุริยา พ้องเสนาะ, 2558: 2-3) นอกจากนี้แล้ว ประเด็นความรุนแรงเป็นประเด็นที่อ่อนไหว ความ รุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ชุมชน บ้าน มีผลอย่างมาก ต่อเด็กเพราะเด็กจะฝังความรู้สึกเหล่านั้นติดตัวไป จนเติบโตเป็นผู้ใหญ่การให้เด็กรับรู้ถึงความรุนแรง ในครอบครัว ไม่ว่าจะ เป็นทางกาย วาจาและการ ใช้คำพูด การแสดงออกของพ่อแม่ ล้วนมีผลต่อ เด็กทั้งสิ้น เด็กจะเกิดความก้าวร้าว อย่างเห็นได้ ชัดเจนผู้ใหญ่ต้องระมัดระวังคำพูดไม่แสดงออก ถึงความรุนแรงทางวาจาให้เด็กเห็น ได้ยิน หรือ

อาจจะเห็นทางโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ สื่อต่าง ๆ เช่น พุดคำหยาบ พุดเสียศีล พุดนินทาว่าร้าย เป็นต้น เพราะเด็กจะเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม จนเกิด ความเคยชิน และไม่ได้เห็นว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ ไม่ดี ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2556ค: 8)

นอกจากพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสำคัญ ต่อเด็กปฐมวัยแล้ว เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่บุคคล ที่มีความสำคัญเปรียบเสมือนครูคนที่สองของเด็ก คือ ครูผู้สอนในห้องเรียนปฐมวัยที่เด็ก ๆ ต้องมา เรียนรู้การใช้ชีวิต ในสังคมโรงเรียน มีเพื่อน และพี่ ที่เด็ก ๆ ต้องเรียนรู้มากมาย และครูผู้สอนก็ จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง ตลอดจนคน ในสังคมที่เด็กอาศัยอยู่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเด็ก ปฐมวัย เพื่อให้การดูแลเด็กเป็นไปทั้งที่บ้านและ โรงเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยควร สอดคล้องกับธรรมชาติตามวัย อย่างทั่วถึงทั้งกลุ่ม เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อีกทั้งครอบครัวต้องได้รับ การพัฒนาให้เข้าใจถึงความสำคัญและการพัฒนา เด็กปฐมวัยตามวัย ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักแก่เด็กปฐมวัย ในชนบทให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม เช่น การให้ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น (สุริยา พ้องเสนาะ, 2558: 3-4) การเลี้ยงดูเด็กควรเริ่ม ต้นที่บ้านพ่อแม่ผู้ปกครองคือบุคคลสำคัญ แต่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงาน นอกบ้าน ปู่ ย่า ตา ยาย คือบุคคล ในครอบครัวที่ทำหน้าที่ดูแล บุตรหลานแทนพ่อแม่ ขณะที่บางครอบครัวจะ จำง พี่เลี้ยงดูแลเด็ก ดังนั้น พ่อแม่ควรหาพี่เลี้ยง เด็กที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็กด้วย (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2556ค: 5) นอกจากนี้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย แรกเกิด-5 ปี สามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย

มีพัฒนาการ ที่สมวัย และสามารถช่วยเสริมสร้างความผูกพันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็ก โดยทั่วไปการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ผู้ปกครองสามารถใช้ของเล่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือสอดแทรกตามกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ โดยใช้สิ่งของที่มีอยู่ในบ้าน มาประยุกต์ใช้ในการเล่นกับเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน และอยากร่วมทำกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กควรจะทำ ตอนที่เด็กมีสภาวะทางร่างกาย มีความพร้อม มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และปลอดภัย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.: 94) เพื่อให้ทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพ จึงทำให้แนวคิดการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทสำคัญ แต่การจะดำเนินงานในลักษณะนี้ต้องสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นหัวใจสำคัญส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย คือ ผู้จัดการศึกษาจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองแต่ละกลุ่ม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยต้องอาศัยการทำงานประสานกันระหว่างบ้าน สถานศึกษา ชุมชนและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยบรรลุเป้าหมายที่คาดหวัง (นัยนา อีสสระวิทย์, 2549: 91, 157)

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสดำเนินการลงพื้นที่ครั้งแรกในโครงการหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่โรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ได้เห็นสภาพครอบครัว ชุมชน และสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขายมี

เวลาในการดูแล และอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังพบว่า มีครอบครัวพ่อแม่ผู้รับที่นิยม มีครอบครัวก่อนวัยอันควรและขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูเด็ก จึงเกิดปัญหาการหย่าร้างกัน เด็กส่วนใหญ่จึงอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเลี้ยงดูเด็กตามความเข้าใจตามสภาพการเป็นอยู่แบบที่เคยปฏิบัติกันมาขาดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ปล่อยให้เด็กดูการ์ตูน เล่นเกม ในโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต (Tablet) และโทรทัศน์ ส่งผลให้เด็กปฐมวัย ในชุมชนส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการเรียนรู้ในหลายๆ เรื่อง ขาดสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตไม่สามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลให้มีปัญหาพฤติกรรมเมื่อมาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโรงเรียน เช่น ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ชอบรังแกเพื่อน มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งกาย และวาจาเด็กบางคนขาดสมาธิในการเรียนรู้ไม่สามารถอยู่นิ่งได้ ระบายผู้อื่นในการเรียนรู้เล่นร่วมกับเพื่อนไม่ได้ เป็นต้น หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะส่งผลเสียต่อเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยในการศึกษา 2559 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองในครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และมีบทบาทสำคัญมากที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเสมือนครูคนแรกของเด็ก หากพ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ก็จะสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในครอบครัวให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู

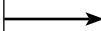

ผู้สอนทำงานร่วมกัน ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้อย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัย ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และเกิดการเรียนรู้อย่าง มีคุณภาพ เต็มที่เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกาย และจิตใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการให้ความรู้

การพัฒนาารูปแบบการให้ความรู้
ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย

1. การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน
2. การให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและพัฒนาารูปแบบการ ให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานในการวิจัย

มีรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านวังบัว สามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เด็ก อาศัยอยู่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 1-2 อายุ 3-6 ปี โรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2559 จำนวน 18 คน

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ประกอบด้วย ชั้นที่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ชั้นที่ 2) การพัฒนารูปแบบ ชั้นที่ 3) การให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ชั้นที่ 4) การติดตามผล

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย
3. ระยะเวลาในการทำวิจัย ตั้งแต่เดือนมกราคม-พฤษภาคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินงานวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ภายใต้การดำเนินการวิจัยที่อาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

1. ส่งหนังสือแจ้งการดำเนินการโครงการวิจัยไปยังโรงเรียน โดยขอความอนุเคราะห์ให้ครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองให้ นัดหมายวัน เวลา ที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง

2. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (coaching) สร้างความเข้าใจในการลงเก็บข้อมูลกับนิสิตสาขา การศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559

3. ผู้วิจัยและนิสิตดำเนินการลงพื้นที่ โรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ความ ต้องการ ความสนใจ สภาพแวดล้อม สังคม และ วัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้ข้อมูล จากครู ประจำชั้นและการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ

1) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 มาวิเคราะห์ ความต้องการเพื่อหาแนวทาง ที่เหมาะสม

2) ได้วิธีการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็ก ปฐมวัย 2 วิธี ได้แก่ การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน และการให้ความ รู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม

ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่วิจัย

การให้ความรู้แบบรายบุคคลหรือราย ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน จำนวน 3 ครั้ง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (coaching) อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา และสร้างความ เข้าใจกับนิสิตสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 จำนวน 25 คน โดยแบ่งนิสิตเป็นกลุ่มละ 3-4 คน ดูแลการให้ความรู้ผู้ปกครอง 2-3 คน/กลุ่ม

โดยในการลงพื้นที่วิจัยนิสิตมีบทบาท ดังนี้

1. วางแผน เตรียมสื่ออุปกรณ์ในการไป ให้ความรู้ผู้ปกครองเด็ก

2. ลงพื้นที่ไปยังบ้านของผู้ปกครองเด็ก ปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเพื่อไปให้ความรู้ผู้ปกครอง ตามความต้องการแบบรายบุคคล/ครอบครัวด้วย วิธีการเยี่ยมบ้าน จำนวน 3 ครั้ง

3. เก็บข้อมูลการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้วยการจดบันทึก

4. หลังจากลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง นิสิต และผู้วิจัยจะประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หา แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน ครั้งต่อไป

การให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการ อบรม ด้วยวิธีการจัดอบรม จำนวน 1 ครั้ง สถานที่ ใช้อาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียน หลังการจัด อบรมผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความ พึงพอใจของผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 4 การติดตามผล

โดยมีการติดตามผลการดำเนินการให้ ความรู้โดยผู้ปกครองได้ประเมินความพึงพอใจต่อ การให้ความรู้ และสอบถามข้อมูลจากครูประจำชั้น

วิเคราะห์และสรุปผล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เชิง คุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการบรรยาย และใช้สถิติพื้นฐานใน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม ผลการศึกษาวิจัย พบว่ามีรูปแบบใน การให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย มี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างแรงจูงใจ 2) การให้ความรู้ที่ ถูกต้อง 3) ลงมือปฏิบัติ และ 4) การติดตามผล รูปแบบที่ 2 การให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วย วิธีการอบรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมเพื่อถอดบทเรียนจากการให้ความรู้ ผู้ปกครอง ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน 2) เตรียมการ

จัดอบรม 3) อบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจากการดำเนินการพบว่ามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5

อภิปรายผล

การพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคีวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาวิจัย พบว่ามีรูปแบบในการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย มี 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างแรงจูงใจ 2) การให้ความรู้ที่ถูกต้อง 3) ลงมือปฏิบัติ และ 4) การติดตามผล รูปแบบที่ 2 การให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมเพื่อถอดบทเรียนจากการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน 2) เตรียมการจัดอบรม 3) อบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจากการดำเนินการพบว่ามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

1.1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพครอบครัวผู้ปกครองของเด็กมีทั้งพ่อแม่ และ ปู่ ย่า ตา ยาย อายุระหว่าง 20-65 ปี พ่อแม่เด็กส่วนใหญ่ออกไปทำงานทั้งต่างจังหวัดและทำงานรับจ้างในหมู่บ้าน เด็กจึงอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย และบางครอบครัวพ่อแม่แยกทางกัน ผู้ปกครองที่ดูแลไม่มีเวลาดูแลเด็ก เพราะต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ จึงส่งผลให้ผู้ปกครองจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับชลลดา ทวีคุณ (2556: 65) นำเสนอว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคม

หน่วยเล็กที่สุด แต่ก็มีความสำคัญที่สุด เพราะครอบครัวเป็นแหล่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดไปจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ สอดคล้องกับภสภานู ชัยศาสตร์, จรรยา เจริญไทย และ หทัยพัชรทองแก้ว (2555: 11) อธิบายว่า “ลูก” จะเติบโตเป็นเด็กที่มีลักษณะเฉพาะตัวเช่นไรก็ขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และมีความสอดคล้องกับ Browne และ Gordon (2013: 185, 188, 191) อธิบายถึงครอบครัวว่า ในปัจจุบันครอบครัวมีความแตกต่างจากเมื่อ 50 ปีก่อน ครอบครัวในปัจจุบันกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และผู้ปกครองเด็กไม่ได้หมายถึงพ่อแม่เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่สาว พี่ชาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกับเด็ก ซึ่งหากจะเข้าใจถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนก็จำเป็นต้องเรียนรู้จากครอบครัว สังคม วัฒนธรรม เป็นพื้นฐานของเด็ก และเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญถึงการทำงานประสานกันระหว่างบ้านและโรงเรียน นอกจากนี้ การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจะเลี้ยงดูเด็กอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อ และเจตคติด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับรังสรรค์ โฉมยา (2553: 331) อธิบายว่า ในการอบรมและเลี้ยงดูในครอบครัวก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลที่จะสร้างภาพพจน์ หล่อหลอมเจตคติได้เช่นกัน ฉะนั้นการที่ปรับเจตคติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยนั้น จึงต้องอาศัยระยะเวลา การเข้าใจ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ไม่ได้ให้ผู้ปกครองรู้สึกถูกละเลยหรือตำหนิในสิ่งที่ได้ทำมา

1.2 ความรู้ที่ผู้ปกครองควรได้รับการส่งเสริมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ได้แก่ การเลือกอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายให้เด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้อง การให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน และ ช่วยรับผิดชอบงานบ้านง่ายๆ เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกับ Santrock (2010:

276-277) ได้อธิบายถึงเด็กปฐมวัยว่า ควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย และสติปัญญา การมีน้ำหนัก ส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์ กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ การได้ทำกิจกรรมศิลปะ ส่งเสริมความสามารถในการใช้มือข้างที่ถนัดการดูแลสุขภาพของเด็ก ทั้งการนอนพักผ่อนที่เพียงพอ อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และการดูแลอาการเจ็บป่วยของเด็ก สอดคล้องกับนิธิยา รัตนานนท์ และวิบูลย์ รัตนานนท์ (2556: 418-419) อธิบายว่าเด็กก่อนวัยเรียนเป็นช่วงที่ร่างกายเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้ร่างกายต้องการสารอาหารต่างๆ ทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะการเจริญเติบโต มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอาหารที่เด็กกินเข้าไปซึ่งสอดคล้องกับ อรุวรรณ แยมบริสุทธิ (2552: 31) นำเสนอเกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมกินของเด็กโดยผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ดีพร้อมๆ กับปรับสิ่งแวดล้อมในการกินอาหาร อาทิเช่น เตรียมอาหารที่มีส่วนประกอบของไขมันหรือน้ำมันน้อยๆ เสิร์ฟผลไม้รสไม่หวาน และผลไม้ที่มีกากใย แทนขนมหวาน ต้มมันวันละ 1-2 แก้ว เป็นต้น และมีความสอดคล้องกับพิภพ จิริภิญโญ (2557: 254-255) อธิบายว่า ไม่ว่าจะในวันเรียนหรือวันหยุด พ่อแม่ควรมีช่วงเวลาแต่ละวันอยู่กับลูกอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง เพื่อจะได้เรียนรู้จิตใจของลูกช่วงแรกๆ พ่อแม่อาจจะช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆ ของลูก แล้วค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามีบทบาทในสังคมระดับใหญ่ไปจนถึง หน่วยที่เล็กที่สุดคือ ครอบครัว ฉะนั้นแล้วผู้ปกครองควรได้รับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ และโทษของการปล่อยให้เด็กเล่นเกมและดูการ์ตูนในโทรศัพท์มือถือ/แท็บเล็ต (Tablet) สอดคล้องกับ เกวลิณ สายทอง และวารุณี คงสถาน (2551: 76-77) ได้นำเสนอว่า ในช่วงปฐมวัยของลูกนั้นลูก

ต้องการเวลา ความรัก ความดูแลเอาใจใส่จาก พ่อแม่เป็นอย่างสูง นับเป็นช่วงเวลาอันแสนวิเศษที่จะต้องรีบคว้าไว้ อย่าให้ใครหรือสิ่งใดมาช่วงชิงเวลาสำคัญนี้ไป เวลาสร้างฐานะ สร้างความสุข ให้กับลูกนั้นจะสำคัญก็จริงแต่ไม่สำคัญไปกว่าเวลาที่จะให้ความรัก ความผูกพัน การเอาใจใส่ลูก หากที่วิมิบทบาทมากเกินไปลูกเล็กๆ ก็คงเติบโตอย่างน่าเป็นห่วง ทางสายกลางของพ่อแม่ยุคใหม่ คือ ต้องดูทีวีไปกับลูก และสอนเขา หรือหากเวลาไม่ตรงกันก็ต้องพูดคุย เพื่อสอนเอาไว้ก่อน สอดคล้องกับ วณิชชา เรข (2553: 6-7) นำเสนอว่า มิงงานวิจัยจำนวนมากออกมายืนยันแล้วว่า การอยู่กับหน้าจอ มากไป ในวัยเด็กกลับทำให้เด็กสมาธิสั้น อารมณ์หงุดหงิดง่าย รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา สายตาเสีย แล้วยังขาดความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการเล่นกับสิ่งของจริง มีบทสนทนา และมีความสัมพันธ์กับคนจริง ๆ กลับทำให้สมองของเด็กพัฒนาได้ดีกว่าการใช้ชีวิตติดอยู่กับหน้าจอ

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ได้วิธีการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 2 วิธี ได้แก่ การให้ความรู้แบบรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน และการให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การให้ความรู้รายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน จากการศึกษาวิจัย พบว่า แนวทางการให้ความรู้/กิจกรรม วิเคราะห์ปัญหาของผู้ปกครองรายบุคคล/ครอบครัว แล้วเลือกกิจกรรมที่จะนำไปให้ความรู้ตามสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง และเป็นกิจกรรมที่สามารถหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์มาใช้ในกิจกรรมได้ง่าย เกิดความยั่งยืน ได้แก่ การเล่านิทาน การแตงนิทานร่วมกัน การจัดสภาพแวดล้อมบ้านให้มีมุมนิทานหรือมุมของเล่นสำหรับเด็ก เกมง่ายๆ โดยใช้วัสดุ ในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ การทำอาหาร และการปลูกผัก การจัด

กิจกรรมต่างๆ ให้เห็น ในเชิงรูปธรรมจากการลงมือปฏิบัติร่วมกัน สอดคล้องกับ Buckler และ Castle (2014: 280-281) อธิบายว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ต่างกัน และสิ่งแวดล้อมสามารถส่งผลถึงสังคม และอารมณ์ของบุคคลนั้นด้วย ซึ่งเราสามารถออกแบบและสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ได้ ซึ่งครอบครัวถือเป็นสิ่งแวดล้อมหนึ่งของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ Browne และ Gordon (2013: 185) อธิบายว่าครอบครัวประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ทั้งพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ที่อาศัยอยู่กับเด็กในครอบครัวเดียวกัน นอกจากนี้เด็กปฐมวัยยังมีความเกี่ยวข้องกับเพื่อนบ้าน บุคคลในชุมชน และเมื่อเข้าโรงเรียนก็มีความเกี่ยวข้องกับครู และบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในโรงเรียนที่เด็กได้มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับ Dowling (2013: 97-98) อธิบายว่า เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่มีพลังในการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัว เพื่อหล่อหลอมและพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผ่านการเล่น ซึ่งเด็กต้องได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกต้องจากผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.2 การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายบุคคล/ครอบครัว มาวิเคราะห์หาแนวทางการให้ความรู้ที่ง่ายและเอื้อต่อวัยพัฒนาการ วุฒิภาวะ และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จึงได้นำความรู้ที่ผู้ปกครองได้รับรายบุคคลนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ปกครองคนอื่น ๆ ด้วยวิธีการอบรม มีความเห็นสอดคล้องกับ Grant และ Ray (2013: 188) อธิบายถึงกระบวนการในการให้ความรู้ผู้ปกครองหรือให้การ

ช่วยเหลือครอบครัวของ เด็กปฐมวัยไว้ว่า ต้องศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กและครอบครัว นำมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการสอบถามความต้องการพื้นฐานของผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการวางแผนการให้ความรู้ผู้ปกครอง และเริ่มให้ความรู้ผู้ปกครอง หลังจากนั้นมีการวัดและประเมินผลจากการให้ความรู้ผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และดูแลครอบครัวเด็กปฐมวัยต่อไป

ขั้นที่ 3 การให้ความรู้ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย

3.1 ผลจากการให้ความรู้กับผู้ปกครองรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน ด้วยธรรมชาติของผู้ปกครองในชนบท จะไม่ค่อยกล้าเข้ามาเรียนรู้โดยตรงกับผู้อื่น เมื่อเกิดความคุ้นเคยมากขึ้น จึงเข้ามาร่วมในกิจกรรมด้วย ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ปกครองได้เกิดการเรียนรู้ ดังนี้ ผู้ปกครองได้เห็นว่าเด็กปฐมวัยสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้มากมาย สามารถ ช่วยแบ่งเบาภาระในบ้านง่ายๆ ได้รับแนวทางการเลี้ยงดูเด็กเด็กปฐมวัยให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยแล้ว เพื่อนบ้านญาติ พี่น้อง เด็กๆ ในหมู่บ้านทั้งเด็กเล็ก รุ่นพี่ประถมศึกษาก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสุข และเกิดคุณค่าอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2549: 9) อธิบายว่า รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี หมายถึง ถ้ารักลูกต้องสอนลูกบอกลูกให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ควรโดยพ่อแม่ต้องเป็นตัวแบบให้ลูกเห็น ให้โอกาสลูกได้เรียนรู้ พร้อมให้ความรักและการชื่นแ่ที่ดี อีกทั้งการส่งเสริมการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็กนั้น โรงเรียนยังคงต้องทำงานร่วมกัน

ทั้งชุมชน และสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Trawick-smith (2014: 477-478) อธิบายไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในปัจจุบันนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องเพียงครอบครัวและโรงเรียนเท่านั้น หากยังมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ อีกทั้งชุมชน สังคมที่อยู่แวดล้อมเด็ก และขยายไปถึงเมือง ประเทศชาติ และโลก ซึ่งเด็กจะได้พบตั้งแต่เด็ก ไปจนเติบโต ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาวิจัยการให้ความรู้แบบรายบุคคล/ครอบครัว ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้าน เป็นการลงพื้นที่วิจัย ที่ทำให้ได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ที่มีความแตกต่างกันของแต่ละคน และเป็นข้อมูล เชิงประจักษ์ได้ดี ในการนำไปเป็นแนวทางในการหา กิจกรรมหรือ แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการได้รับความรู้ของผู้ปกครอง ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Fagbeminiyi (2011: 42) ที่ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัย: กรณีศึกษา Ikeja รัฐลากอส ประเทศไนจีเรีย ซึ่งผลการศึกษา จะช่วยให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปปรับใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ พบว่า สภาวะทางอารมณ์ของผู้ปกครองส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ที่จะเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นเมื่อเด็กไปโรงเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่ง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งจำเป็นและ สำคัญมากในการจัดการศึกษาปฐมวัย จะช่วยขยายขอบข่ายการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้กว้างขึ้น เป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแก่กัน และกัน ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกเชื่อมั่น นับถือตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเอง และ

สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Landry (2014: 1-4) ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาวิจัย พบว่า นอก จากเด็ก ๆ เรียนรู้ จากโรงเรียนแล้ว เมื่อเด็กกลับบ้าน ผู้ปกครอง จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริม การเรียนรู้นี้ให้กับเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในการเล่นและการเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อพัฒนาเด็ก ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

3.2 ผลจากการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ กลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรม พบว่า ความรู้ ที่ผู้ปกครองได้รับนั้นสามารถนำไปปรับใช้ได้ด้วยตนเอง เพราะเป็นกิจกรรมที่ง่าย และสามารถทำได้เองร่วมกับเด็ก ๆ ที่บ้าน และนำเอาความรู้ ไปใช้ ผู้ปกครองได้รับความรู้และแนวทางที่จะนำไปใช้ต่อไปในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ทั้งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย การเลือกอาหารที่มีประโยชน์ให้เด็ก หากิจกรรมอื่น ให้เด็กทำนอกจากการดูโทรทัศน์การเล่นโทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต (Tablet) และได้เรียนรู้กิจกรรมที่จะสามารถนำไป ทำกับเด็กได้ ทั้งการเล่านิทาน การอ่านหนังสือ นิทาน การจัดมุมนิทานในบ้าน การทำอาหารการ ให้เด็กได้รับผิดชอบงานบ้านง่ายๆ สอดคล้องกับ พระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชว่า “...การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคน และไม่ใช่ว่าเฉพาะในระยาะหนึ่ง เป็นหน้าที่ โดยตรงในระยาะเดียว ไม่ใช่อย่างนั้น ตั้งแต่เกิดมาก็ต้องศึกษา เติบโตขึ้นมาก็ต้องศึกษา จนกระทั่งถึงขั้นที่เรียกว่าอุดมศึกษา หมายความว่า การศึกษา ที่ครบถ้วนที่อุดมที่บริบูรณ์ แต่ต่อไปเมื่อออกไป ทำหน้าที่การงานก็ต้องศึกษาต่อไปเหมือนกัน มิฉะนั้นคนเราก็อยู่ไม่ได้ แม้จบปริญญาเอกแล้วก็ต้องศึกษาต่อไปตลอด หมายความว่า การศึกษา ไม่มีสิ้นสุด...” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 297) สอดคล้องกับ สุทธิพรธณ ธีรพงษ์

และคณะ (2559: 31) อธิบายว่า รูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองมีหลายแบบ เช่น รูปแบบการให้ความรู้อย่างเป็นทางการ/ในระบบโรงเรียน และอย่างไม่เป็นทางการ/นอกระบบโรงเรียน และรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง โดยยึดโรงเรียนเป็นฐานการยึดบ้านเป็นฐาน และการยึดชุมชนเป็นฐาน เป็นต้น สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555: 270) ได้อธิบายถึงแนวทางในการให้ความรู้สำหรับผู้ปกครองที่เป็นวัยผู้ใหญ่ที่จะต้องพิจารณาและวิเคราะห์ให้ดีก่อนที่จะใช้เทคนิค วิธีการสอนแต่ละประเภท นอกจากนั้นแล้ว ในบางครั้งผู้สอนอาจจะต้องใช้เทคนิค หลายประเภทร่วมกัน เพื่อช่วย ในการดึงดูดความสนใจของผู้ใหญ่ให้มากที่สุด เพื่อประสิทธิผลของการให้ความรู้และการนำไปใช้ในทางปฏิบัติมากที่สุด

การให้ความรู้ผู้ปกครองแบบกลุ่มใหญ่ ด้วยวิธีการอบรมเป็นอีกหนึ่งวิธีการที่สามารถนำไปใช้ ในการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งต้องปรับรูปแบบของกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ สังคม และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของสังคมนั้นๆ ด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาวิณี ลายบัว (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ศึกษาระดับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้ง 5 ด้าน ของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าสูงสุด คือ การฝึกอบรม และการประชุมผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก 2) ศึกษาระดับความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ของผู้ปกครองในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ศึกษาความ

สัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษาเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขั้นที่ 4) การติดตามผล โดยผู้ปกครอง ได้ประเมินความพึงพอใจต่อการให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน เมื่อแยกตามรายด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ควบคุมจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่องทุกปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมาคือ ได้รับความรู้และแนวทางปฏิบัติที่นำไปใช้ได้จริง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมาคือ ความเหมาะสมของกิจกรรมในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือ รูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อมีความน่าสนใจ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และด้านสุดท้ายคือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความต้องการที่อยากจะได้รับความรู้เพิ่มเติมอีก ซึ่งความรู้ที่ได้รับนั้นสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันเป็นรูปแบบกิจกรรม สื่อ ที่น่าสนใจและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติที่สามารถทำได้อเองที่บ้าน และสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวไปยังเพื่อนบ้านหรือผู้ปกครองในชุมชนได้อีกด้วย ซึ่งสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปคือ ระยะเวลาในการลงพื้นที่ให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ มากขึ้นกว่าเดิม การพัฒนาสื่อการให้ความรู้รูปแบบการให้ความรู้ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จากผลคะแนน การประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการวิจัยในครั้งต่อไป สอดคล้องกับ สรวาดิ เพ็งโคตร และจันทร์ชลิ มาพุทธ (2554) ศึกษาแบบการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย มี 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและแนวคิด ได้แก่ การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและการมีข้อตกลงร่วมกันในการทำงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กพัฒนาผู้ปกครองและพัฒนาโรงเรียน 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 2 แบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้แก่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมประเมินผล 5) บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน 2. ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับ Kelesidou และคณะ (2016: 1-16) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ได้แก่ ความพึงพอใจในการสื่อสารของครูกับผู้ปกครองและการให้บริการของศูนย์รับเลี้ยงเด็ก กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน และมีเด็กปฐมวัยอยู่ในศูนย์รับเลี้ยงเด็กทั้งของภาครัฐและเอกชน พบว่า ระดับการศึกษา และความพึงพอใจในการสื่อสารของครูกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีระดับความพึงพอใจต่อศูนย์รับเลี้ยงเด็กลดกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำ ผลการวิจัยดังกล่าวนำไปสู่การค้นคว้า หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศูนย์รับเลี้ยงเด็ก

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองดังกล่าว ต้องการปรับรูปแบบ วิธีการกิจกรรม สื่อการสอนให้ยืดหยุ่น และเอื้อต่อลักษณะความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้ปกครองรวมทั้งเวลาของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างจะสะดวกให้ไปลงพื้นที่วิจัย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมหรือโครงการอื่นๆ ที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Galiindo และ Sheldon (2012: 90) ได้ศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน และโรงเรียนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ประเทศเยอรมนี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็ก 532 คน 97 โรงเรียน โดยใช้ Latent growth curve models เริ่มต้นศึกษาเมื่อเด็กอายุ 3 ปี จนกระทั่งเด็ก มีอายุ 5 ปี โดยมีการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของเด็กและครอบครัวพบว่าทักษะการคำนวณในปีแรกของการเรียนก่อนอนุบาลและพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ เพศสถานภาพของผู้ปกครอง ภาษาพื้นเมือง (เยอรมัน/อื่นๆ) สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จากการศึกษาพบว่า คุณภาพของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในบ้านมีความเกี่ยวข้องกับทักษะการคำนวณในปีแรกของการเรียนก่อน วัยเรียนและเชื่อมโยงไปถึงเมื่อเด็กเข้าเรียนในโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ให้มีการพัฒนาเด็กด้วยกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเวลาที่สังเกต พบว่า ส่งผลให้เด็กมีทักษะด้านตัวเลขดีขึ้นตามลำดับก่อนเข้าเรียนในโรงเรียน จากผลการศึกษาทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่แตกต่างกันของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งสองแบบต่อการพัฒนาทักษะด้านตัวเลขของเด็กปฐมวัย ซึ่งหากเด็กได้รับการส่งเสริมด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะส่งผลให้เด็ก มีทักษะ

ด้านตัวเลข และด้านอื่นๆ ที่ขึ้นตามไปด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ OECD (2013: 153-155) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้กับผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น (Innovation Learning Environments: ILE) สามารถสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ดังนี้ 1) สร้างศูนย์การเรียนรู้โดยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันของผู้เรียน 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ แบบร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 4) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ 5) คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม 6) ใช้ข้อมูลจากการประเมินที่หลากหลาย และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป 7) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งนี้การนำผลการศึกษาไปใช้ต้องปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้ปกครองให้ความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี น่าสนใจ ได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อยากให้มีการจัดกิจกรรมบ่อยๆ เพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรม หากกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทของผู้ปกครองบางคนที่ไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้านดูแลเด็ก

ปัญหาที่พบ

1. ผู้ปกครองไม่มารับเด็กกลับบ้านเองจากโรงเรียน ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลจากการลงพื้นที่วิจัยในบางครั้ง
2. ภาระการทำงาน อาชีพของผู้ปกครองไม่ได้เอื้อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมตลอดการให้ความรู้

3. ธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ บางครั้งจะไม่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมด้วยโดยตรง แต่จะเฝ้าสังเกต ระวัง และตอบคำถาม โดยทำกิจกรรมอื่นอยู่ข้างๆ เด็กจึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมอย่างดีในการให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันกับผู้ปกครอง

4. ในการลงพื้นที่วิจัยบางครั้งผู้ปกครองออกไปทำงานบ้าง เด็กไม่สบายบ้าง จึงทำให้ไม่ได้จัดกิจกรรมการให้ความรู้ในครั้งนั้น

5. ที่บ้านของผู้ปกครองไม่มีวัสดุเพียงพอหรือไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม

วิธีการแก้ไข

ใช้การพูดคุย สนทนา สร้างความเข้าใจ และปรับยืดหยุ่นการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ในมีบรรยากาศที่เป็นกันเองไม่เป็นทางการ

นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตที่มีโอกาสได้ลงพื้นที่ไปให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ยังได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน การแก้ไขปัญหา และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้การให้ความรู้ผู้ปกครองสอดคล้องกับลักษณะของบุคคล/ครอบครัวที่แตกต่างกัน การพัฒนาตนเองและหล่อหลอมตนเองทั้งบุคลิกภาพ การใช้ภาษา สื่อสาร การปรับตัว และใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ได้เห็นการทำงานของครูปฐมวัยว่าไม่ได้ทำงานเพียงคนเดียว แต่ยังมี ความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นอีก ทั้งบุคคลในสถานศึกษา บ้าน ชุมชน และสังคมที่อยู่แวดล้อม เพื่อประสานความร่วมมือกันทำงานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

การดำเนินงานศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จ ลุล่วงไปไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม สื่อสาร ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจากครูประจำชั้น และสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษารายกรณีที่มีความแตกต่างกันไปในพื้นที่อื่นๆ การนำไปใช้ควรปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความแตกต่างของท้องถิ่น สังคม และวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งอาชีพ อายุ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ และการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ได้รูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่เหมาะสมใช้ได้จริง มีความหมายและเกิดคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในประเด็นปัญหาอื่น ด้วยรูปแบบอื่นอีก
2. ควรมีการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแก่เด็กปฐมวัย
3. ควรมีกิจกรรมและโครงการให้ความรู้ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนและขยายเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่ครอบครัวอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). *คู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด-5 ปี สำหรับผู้ปกครอง*.
 เชียงใหม่: สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- เกวลิน สายทอง และวารุณี คงสถาน. (2551). *ทีวีที่เลี้ยงคนใหม่*. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2549). *คู่มือปัญหาลูกปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เพื่อนอักษร.
- ชลลดา ทวีคุณ. (2556). *เทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นัยนา อิศสระวิทย์. (2549). *เอกสารประกอบการสอน: การให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- นิธิยา รัตนাপนนท์ และวิบูลย์ รัตนูปนนท์. (2556). *หลักโภชนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พิภพ จิรภิญโญ. (2557). *คู่มือแม่และเด็ก ฉบับสมบูรณ์*. นนทบุรี: ดอกหญ้า 2000.
- ภสกาญ ชัยศาสตร์ จรรยา เจริญไทย และหทัยพัชร ทองแก้ว. (2555). *ใครว่าเลี้ยงลูกได้แต่ตัว*. กรุงเทพฯ: ธีรภูธร.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2553). *จิตวิทยา: พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วนิษา เรช. (2553). *เล่นให้เป็นอัจฉริยะ*. ปทุมธานี: สมองดีกับหนูดี.
- สราวดี เพ็งโคตร และจันทร์ชลี มาพุทธ. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 7(1): 68.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วี.พริ้นท์ (1991).

- สุทธิพรรณ ชีรพงศ์, จุฬินทิพา นพคุณ, วิภาดา แก้วละเอียต และชนิสรา ใจชัยภูมิ. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*
- สุภาวณี ลายบัว. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวง. ปรินญาณิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*
- สุรียา ซ้องเสนาะ. (2558). *การศึกษาเด็กปฐมวัยหัวใจสำคัญของการศึกษา. สืบค้น 20 มิถุนายน 2560 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-082.pdf>*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2556ก). *บทบาทของพ่อแม่ ครูพี่เลี้ยง และผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย” ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์และบางกอกคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2556ค). *แนวทางการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย” ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์และบางกอกคอนเวนชัน เซ็นเตอร์เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *แนวพระราชดำริสดำเนินการศึกษา 9 รัชกาล. กรุงเทพฯ: เอส.ซี.ปริ้นท์แอนด์แพค.*
- อุรวรรณ แยมบริสุทธิ. (2552). *โภชนาการเด็ก (พิชิตโรควัน).* กรุงเทพฯ: สารคดี.
- Browne, K., Williams. and Gordon, A., Miles. (2013). *Early childhood field experience: learning to teach well.* 2nd ed. Boston: Pearson Education.
- Buckler, S. and Castle, P. (2014). *Psychology for teacher.* Thousand Oaks, California: Sage publications.
- Dowling, M. (2013). *Young children’s thinking.* London: SAGE.
- Fagbeminiyi, F., F. (2011). The role of parents in early childhood education: A case study of Ikeja, Lagos State, Nigeria. *Global Journal of Human Social Science, 11* (2): 42-51.
- Galiindo, C. and Sheldon, B., S. (2012). School and home connections and children’s kindergarten achievement gains: The mediating role of family involvement. *Early Childhood Research Quarterly, 27* (1): 90-103.
- Grant, K., B. Ray, J., A. (2013). *Home, school, and community collaboration: culturally responsive family engagement.* 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE Publications.

- Kelesidou, S., Chatzikou, M., Tsaimagka, E., Koutra, E., Abakoumkin, G. & Tseliou, E. (2016). *The role of parents' educational level and centre type in parent satisfaction with early childhood care centres: a study in Greece. European Early Childhood Education Research Journal.* (n.d.), 1-16. Retrieved June 11, 2017, from <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1350293X.2016.1203570?scroll=top&needAccess=true>
- Landry, H., S. (2014). *The role of parents in early childhood learning.* Retrieved June 11, 2017, from <http://www.child-encyclopedia.com/parenting-skills/according-experts/role-parents-early-childhood-learning>
- OECD. (2013). *Innovation learning environment.* Paris, France: OECD publishing.
- Santrock, J., W. (2010). *Children.* 8th ed. New York: McGraw-Hall.
- Trawick-Smith, J. (2014). *Early childhood development: A Multicultural Perspective.* 6th ed. Boston: Pearson.